

PÉNZMOSÁS

A Kormány [T/14683.](#) számon benyújtott, az európai uniós és a nemzetközi bűnügyi együttműködést szabályozó törvények módosításait tartalmazó törvényjavaslathoz kapcsolódóan jelen Infojegyzet a pénzmosással összefüggő kérdéseket tekinti át.

Pénzmosás

A pénzmosás az a folyamat, melynek során a bűncselekményből eredő vagyont legálisnak próbálják feltüntetni. A pénzmosás súlyos jogsértés mind a hazai, mind a nemzetközi jogfelfogásban. A pénzmosás kizárólag a bűncselekményből származó vagyonok tulajdonosainak érdekeit szolgálja, ezáltal veszélyezteti a társadalom erkölcsi és jogi rendjét, gazdasági biztonságát. Beleavatkozik a piaci keresleti-kínálati mechanizmusba, így hosszú távon a piaci versenyképesség romlásához vezet ([Szendrei, 2010.](#)). Az Egyesült Nemzetek (ENSZ) Kábítószeres és Pszichotróp Anyagok Illegális Kereskedelem Elleni [Egyezménye](#) (**Bécsi Konvenció**, 1988.) még csak a kábítószer kereskedelemből származó bevételek tisztára mosására használta a pénzmosás kifejezést. A későbbiekben a kor kihívásainak hatására terjesztették ki a fogalmat a fegyverkereskedelem, a terrorizmus és a szervezett bűnözésből származó bevételek legalizálására.

NEMZETKÖZI SZERVEZETEK ÉS EGYEZMÉNYEK

Több nemzetközi szervezetek, mint az [IMF](#), [OECD](#), [Európa Tanács](#) (ET), [Európai Unió](#) foglalkozik a pénzmosás problémájával. Számos egyezmény, szervezet, akciócsoporthoz született a pénzmosás elleni küzdelem jegyében. Utóbbiak közül nemzetközi súlyánál fogva kiemelkedik az [Egmont csoport](#) és a Financial Action Task Force on Money Laundering (Nemzetközi Pénzügyi Akciócsoport, [FATF](#)).

A pénzmosás tárgyában az első nagy nemzetközi összefogással létrehozott egyezmény az ET 1980. június 27-én elfogadott ajánlása ([R \(80\) 10](#)), melyet a szervezett bűnözés egyre aggasztóbb mértékű növekedése tett szükségessé. 1990. november 8-án ugyancsak az ET megalkotta a [Strasbourgi Konvenciót](#), ami főként a pénzmosás nyomozati és bűnügyi végrehajtói szakaszára helyezi a hangsúlyt. Az első európai uniós tanácsi direktíva pénzmosás tárgyában ([91/308/EEC](#)) 1991-ben született.

1989-ben döntött a hét vezető gazdasági hatalom (G7) Párizsban a **FATF** felállításáról. A FATF elsődleges feladata az országok programjai közötti összehangolás és a nemzeti hatóságok közötti kapcsolatok erősítése, valamint a Bécsi Konvenció alapelveinek gyakorlati megvalósítása lett. A tagok száma később fokozatosan bővült, ma 37 tagja van. Hazánk nem FATF tagország.

- A pénzmosás kifejezés az Egyesült Államokból ered, ahol piszkos pénznek neveznek minden bűncselekményből származó vagyont, melynek tisztára mosása a pénz legálissá tétele.
- A pénzmosás származékos bűncselekmény: feltételez egy alaphűncselekményt, amiből az elkövetőnek vagyongyapodása származhat. A pénzmosás elleni intézkedések egyik fő célja ezért az alaphűncselekményről és elkövetőről szereshető információk begyűjtése, tárolása és kereshetősége.
- A virtuális pénz főként digitális térben létező fizetőeszköz, ami valamilyen matematikai-kriptográfiai mechanizmus alapján, decentralizált rendszerben működik. Legismertebb digitális pénz a Bitcoin.
- A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni intézményrendszer részei:
 - A FATF, ENSZ, Európa Tanács és EU követelményrendszere és joganyagai;
 - a nemzeti szintű jog-szabályok és szabályozók;
 - hatósági eljárások, feladatok;
 - a pénzügyi és nem-pénzügyi szolgáltatók tevékenysége;
 - a területen felmerülő bűnügyek, hatósági ügyek, operatív és stratégiai elemző és értékelő tevékenység.

A pénzmosás elleni fellépés alapelveit 1990-ben a **FATF 40 pontos** (az-óta többször módosított) [ajánlásában](#) fogalmazta meg, melyeket további **9 speciális**, a terrorizmus finanszírozásával kapcsolatos [ajánlással](#) egészítették ki. Jelenleg is ezek az ajánlások a nemzetközi pénzmosás elleni küzdelem alapnormái. Az Európai Unió **I., II., III.** pénzmosás elleni irányelvei szintén a FATF ajánlásokat alapul véve születtek.

Az Ajánlások legfontosabb témakörei:

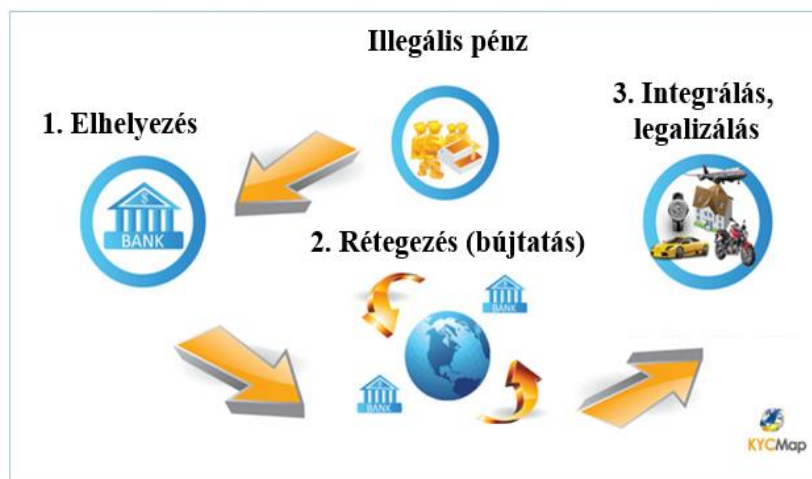
- a nemzetközi jogrendszerek továbbfejlesztése;
- a bankrendszer szerepének erősítése;
- a nemzetközi együttműködés továbbfejlesztése.

A gyanús pénzmozgások kiszűréséhez elsődleges fontosságú tényező az [átláthatóság](#). A FATF ajánlások éppen ezért komoly hangsúlyt helyeznek a **bankszektor átláthatóságára**. Az EU független hatóságaként 2011-ben hozták létre az **Európai Banki Hatóságot** (European Banking Authority, [EBA](#)) abból a célból, hogy egy hatékony és konzisztens szabályozási és felügyeleti rendszert hozzanak létre az európai bankszektorban. Az EBA egyik fő tevékenysége a pénzmosás elleni harcban való részvétel. Szintén az átláthatóságot szolgálja a Közösség területére belépő, illetve a Közösség területét elhagyó készpénz ellenőrzéséről szóló [1889/2005/EK rendelet](#) is, melynek értelmében a tagállamok jelentik az általuk gyanúsnak vélt pénzmozgásokat.

Az Európai Parlament és a Tanács [2015/849](#) számon fogadta el negyedik irányelvét a pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmus finanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről. A Bizottság 2016. júliusában tette közzé az ehhez kapcsolódó [javaslatait](#), melyek nagy hangsúlyt helyeznek a [virtuális fizetőeszközökben rejlő pénzmosási kockázatokra](#). Egységes szabályozás hiányában nagy a kockázata annak, hogy a virtuális pénzekhez kapcsolódó tranzakciók kimenete tisztázatlan marad. A javaslatok ezért elsőként tartalmazznak egy egységes fogalom-meghatározást, mellyel tisztázható a virtuális fizetési eszközök jellege és szabályo-

zásának feltételei. A virtuális pénzben rejlő kockázatokra az ENSZ is [felhívta](#) a figyelmet. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) Bűnügyi Főigazgatóságán működő **Pénzmosás Elleni Információs Iroda (PEII)** 2016. év során összesen 9 virtuális fizetőeszközt érintő bejelentést kapott.

1. ábra: A pénzmosás fázisai

Forrás: [KYCMap](#).

A pénzmosás elleni küzdelem fontos eszközei a pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések bevezetése olyan személyek és szervezetek ellen, amelyek az ENSZ Biztonsági Tanácsa és az Európai Unió Tanácsa által összeállított listán szerepelnek.

A pénzmosás és terrorizmus vonatkozásában további fontos dokumentumok többek között az Európa Tanács 2005. május 16-án kelt [Var-sói Egyezménye](#) és az ENSZ Kábítószerellenőrzési- és Bűnmegelőzési Hivatalának Pénzmosás elleni globális [programja](#) (1998).

HAZAI SZABÁLYOZÁS

[Hazánkban](#) a Büntető Törvénykönyvről (Btk.) szóló [2012. C. törvény](#) XV. fejezete rendelkezik a pénzmosásról, mely a rendszerváltásig nem volt napirenden lévő kérdés. Ezt követően azonban a határok megnyílásával és a külföldi tőke megjelenésével a szervezett bűnözés is egyre komolyabb problémává vált. Magyarország végül az Európai Közösséggel kötött és

1994-ben hatályba lépett Társulási Szerződés 86. cikkében vállalt kötelezettséget arra, hogy jogszabályalkotással és minden egyéb lehetséges eszközzel fellép a bűncselekményekből származó pénzek tisztára mosása ellen.

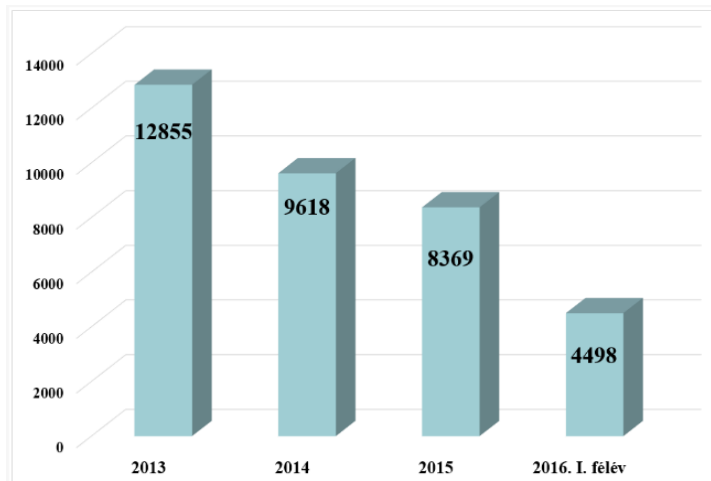
A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló [2007. évi CXXXVI. törvény](#) (Pmt.) teremtette meg Magyarországon a pénzmosás elleni harc alapjait. A törvény kidolgozásának koncepcióját az EU vonatkozó pénzmosás elleni irányelvei adják. Egyebek között ügyfél-átvilágítási, valamint bejelentési kötelezettséget ír elő meghatározott szolgáltatók számára.

Az Európai Unió által nemzetközi szinteken létrehozott ún. pénzügyi információs egységek (**Financial Intelligence Unit – FIU**) feladata a bejelentések fogadása, ellenőrzése és általában a felügyeleti tevékenység.

A magyarországi tapasztalatok azt mutatják, hogy a bejelentéseket követő elemző munkák csak részben képesek felderíteni, hogy történt-e tényleges pénzmosás, ha az alpbűncselekmény nem szerepel hatósági adatbázisban. A FIU egységek létrehozásának fő célja éppen ezért egy olyan kiterjedt adatbázis létrehozása volt, mely segítségével a pénzmosási tranzakciók szereplői nyilvántartásba kerülnek és a későbbiekben visszakereshetőek lesznek. Magyarországon a

PEII látja el ezeket az ellenőrző-felügyeleti feladatokat.

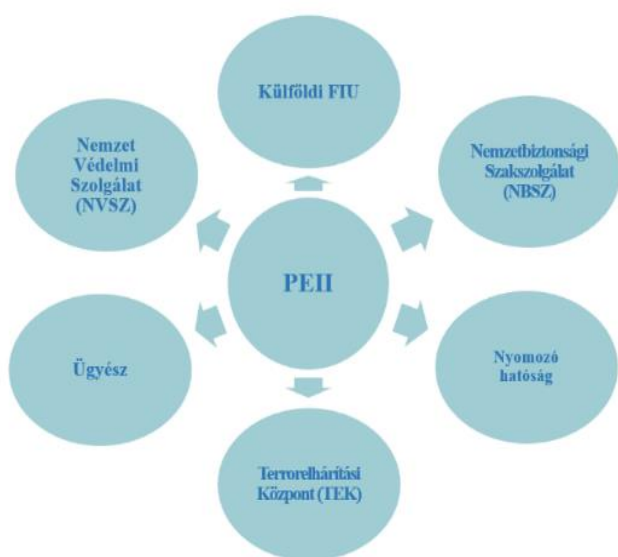
3. ábra: A PEII-hez érkezett bejelentések száma (2013-2016. I. félév)

Forrás: [Infoszolg/NAV, 2013., 2014., 2015., 2016.](#)

A törvényből (Pmt.) adódó főbb feladatai a bejelentések ellenőrzése, elemzése, a pénzmosás gyanújával felfüggesztett tranzakciók ellenőrzése a bejelentéstől számított 24 órán belül, mintaszabályzatok készítése, felügyelet gyakorlása állami vagy szakmai felügyelet alá nem tartozó szolgáltatók (könyvelők, adó-szakértők, adótanácsadók, ingatlanközvetítők, stb.) felett, nemzetközi együttműködés, tájékoztató jellegű előadások tartása.

2. ábra: A PEII információ-továbbításának címzettjei

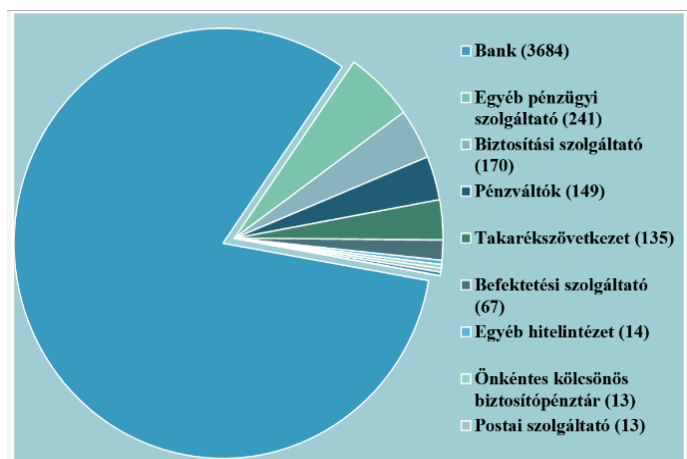

Forrás: [NAV, 2012.](#)

MONEYVAL ORSZÁG JELENTÉS

A [Moneyval](#) az Európa Tanács pénzmosási bizottsága. Magyarország tagként köteles a bizottsági ajánlásoknak megfelelni, és a hazai pénzmosás és terrorizmus finanszírozás elleni rendszer nemzetközi szervezet általi átvilágítását lehetővé tenni. A Moneyval vizsgálataira irányulnak, hogy egy ország mennyiben felel meg a FATF említett 40+9 ajánlásának. Ha egy vizsgált ország legalább 10 alapvető fontosságú elvárásnak nem vagy csak részben felel meg, egy ún. **Nemzetközi Együttműködést Felülvizsgáló Csoport** eljárást indít. Erre Magyarország esetében nem került sor.

4. ábra: A bejelentések szolgáltatók közötti megoszlása Magyarországon (2016. I. félév)

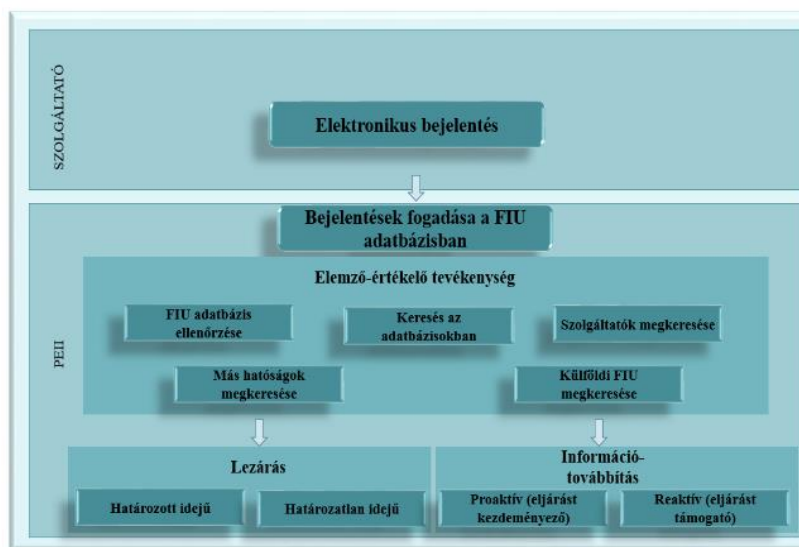

Forrás: Infoszolg/NAV, 2016.

A legutóbbi, 2016-os [jelentésében](#) a bizottság pozitívként értékelte a pénzmosási ügyekben indított eljárások számának növekedését, megjegyezte azonban a hatóságok határozottabb fellépésére és az elemző munka részletesebbé tételére vonatkozó igényét. Kiemelte, hogy Magyarországon a pénzmosás elleni küzdelem mint célkitűzés nem élvez prioritást.

A jelentés hatékonynak találta az érintett hatóságok részvételét a nemzetközi együttműködésekben, kiemelve a PEII tevékenységét. A jelentés szerint Magyarország nem elég hatékonyan lép fel a pénzmosás minden formája tekintetében, valamint számos jogi és büntetőjogi hiányosságot állapít meg a terrorizmus finanszírozása elleni harc terén.

5. ábra: A PEII-hez érkezett információk feldolgozása

Forrás: Infoszolg/NAV, 2012.

Források:

- Gál István László: A pénzmosás, KJK-Kerszöv, Budapest, 2004.
- Gál István László: A pénzmosással és a terrorizmus finanszírozásával kapcsolatos jogszabályok magyarázata, HVG-ORAC, 2012.
- Dr. Jacsó Judit - Dr. Udvarhelyi Bence: [A Európai Unió büntetőpolitikája a pénzmosás elleni fellépés tükrében](#), 2013.
- MNB pénzmosás elleni [weboldala](#)
- Papp Zsófia: Az Európai Unió pénzmosás elleni második és harmadik irányelvének eltérő rendelkezései, - [Iustum Aequum Salutare IV. 2008/1. pp. 137–155.](#)
- Dr. Udvarhelyi Bence: [Pénzmosás elleni küzdelem az Európai Unióban](#), 2014.
- [2013/8.](#) Infojegyzet: A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem

Készítette: Soltész Katalin
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

infoszolg

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486